

Original Makale / Original Article

Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Saldırganlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

An Investigation of the Relationship Between Social Media Addiction and Aggression Among 8th-Grade Middle School Students

Gökay AÇIKYILDIZ¹ , Rümeyşa KARAGÖL² , Zeynep Dilara CAN²

¹Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

²Psikoloji Bölümü, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye

¹Department of Mathematics and Science Education, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

²Department of Psychology, İstanbul 29 May University, Faculty of Letters, İstanbul, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Makale Hakkında

Geliş tarihi: 04 Nisan 2026

Revizyon tarihi: 27 Mayıs 2026

Kabul tarihi: 08 Haziran 2026

Key words:

Ergenler, ortaokul öğrencileri, saldırganlık, sosyal medya bağımlılığı, sosyal medya kullanımı.

ARTICLE INFO

Article history

Received: 4 April 2026

Revised: 27 May 2026

Accepted: 8 June 2026

Key words:

Adolescents, middle school students, aggression, social media addiction, social media use.

ÖZ

Araştırmanın amacı, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya kullanım düzeyleri ile saldırganlık davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek olarak belirlenmiştir. Araştırma nicel bir çalışma olup ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinin dört farklı ilçesinde yer alan devlet ortaokullarında öğrenim gören 774 sekizinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik bilgi formunun yanı sıra Özgenel, Canpolat ve Ekşi (2019) tarafından geliştirilen Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ile Buss ve Perry (1992) tarafından geliştirilen ve Madran (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği kullanılmıştır. Veriler betimsel istatistikler, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson korelasyon analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin sosyal medya kullanım düzeyleri ile saldırganlık düzeyleri arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde erkek öğrencilerin yalnızca fiziksel saldırganlık boyutunda daha yüksek puanlar aldığı, buna karşın sosyal medya bağımlılığı, genel saldırganlık ve saldırganlığın öfke, düşmanlık ve sözel saldırganlık alt boyutlarında kız öğrencilerin daha yüksek puanlar aldığı belirlenmiştir. Bulgular, sosyal medya kullanımı ile ergenlerin saldırganlık eğilimleri arasında ilişkili olabileceğini göstermektedir. Bu doğrultuda okullarda ve aile ortamında öğrencilerin bilinçli ve dengeli sosyal medya kullanımı konusunda farkındalık çalışmalarının artırılması önerilmektedir.

*Sorumlu yazar / Corresponding author

*E-mail adress: gokayayildiz@hotmail.com

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the relationship between social media usage levels and aggressive behaviors among eighth-grade middle school students. The study employed a quantitative research design and utilized a correlational survey model. The sample of the study consisted of 774 eighth-grade students studying in public middle schools located in four different districts of Istanbul. As data collection instruments, a demographic information form, the Social Media Addiction Scale for Adolescents developed by Özgenel, Canpolat, and Ekşi (2019), and the Buss–Perry Aggression Questionnaire, originally developed by Buss and Perry and adapted into Turkish by Madran (2012), were used. The data were analyzed using descriptive statistics, independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Pearson correlation analysis. The findings of the study revealed a positive, moderate, and statistically significant relationship between students' social media usage levels and their aggression levels. In terms of the gender variable, male students scored higher only in the physical aggression dimension, whereas female students scored higher in social media addiction, overall aggression, and the anger, hostility, and verbal aggression subdimensions of aggression. The findings suggest that social media usage may be associated with aggressive tendencies among adolescents. In this regard, it is recommended that awareness activities aimed at promoting conscious and balanced social media use among students be increased both in schools and within family environments.

Cite this article as: Açıkıldız, G, Karagöl, R, & Can, ZD. (2026). An Investigation of the Relationship Between Social Media Addiction and Aggression Among 8th-Grade Middle School Students. *Yıldız Journal of Educational Research*, 11(1), x–x.

GİRİŞ

Teknolojinin hızlı gelişimi, bireylerin sosyal etkileşim biçimlerini dönüştürmüş ve farklı dijital platformların ortaya çıkmasına yol açmıştır (Kaplan ve Haenlein, 2010). Sosyal medya, bireylerin internet ortamında duygu, düşünce ve deneyimlerini paylaştıkları çevrimiçi platformlar olarak tanımlanmaktadır (Odabaşı, 2010). Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK, 2024) verilerine göre 16-74 yaş grubundaki bireylerde internet kullanımı %88,8'e yükselmiş; en çok kullanılan platformlar %86,2 ile WhatsApp, %71,3 ile YouTube ve %65,4 ile Instagram olmuştur. Bu tablonun özellikle dikkat çekici yanı, sosyal medya kullanıcılarının giderek daha genç yaşlara inmesidir. Ergenler için sosyal medya, kendini ifade etme ve toplumsal uyum sağlama aracı olabilmekle birlikte, beraberinde kaygı, huzursuzluk ve endişe gibi duygusal riskler de taşımaktadır (Livingstone ve Smith, 2014; Wakefield ve Wakefield, 2018). Nitekim Yaman vd., (2020), ortaokul ve lise öğrencilerini kapsayan çalışmalarında sosyal medya kullanımının okul düzeyi, akıllı telefona sahip olma ve cinsiyet gibi değişkenlerle anlamlı biçimde ilişkili olduğunu bulmuştur. Müezzini (2017) ise lise öğrencilerinde internet kullanım süresi arttıkça yoksunluk, kontrol güçlüğü ve sosyal izolasyon gibi bağımlılık göstergelerinin de yükseldiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, kullanım sıklığı ve süresinin bağımlılık gelişiminde belirleyici bir role sahip olduğuna işaret etmektedir.

Sosyal medya kullanımının davranışsal sonuçları arasında en fazla incelenen değişkenlerden biri saldırganlıktır. Bu alandaki çalışmalar genel olarak iki koldan yürümektedir:

şiddet içerikli dijital içeriklere maruziyet ve sosyal ağların sorunlu kullanımı. Şiddet içerikli dijital içerik araştırmaları incelendiğinde, Evcin (2010) şiddet içerikli bilgisayar oyunu oynayan katılımcılarda sözel saldırganlık, fiziksel saldırganlık, öfke ve toplam saldırganlık puanlarının anlamlı biçimde yükseldiğini saptamıştır. Sağlam (2011) bu bulguyu destekler nitelikte, şiddet içerikli oyunu tercih eden ergenlerin şiddete daha yatkın olduğunu ve oynama süresiyle şiddet benimsemesi arasında pozitif bir ilişki bulunduğunu göstermiştir. Benzer şekilde Teng vd. (2020) ile Kanasan (2024), şiddet içerikli video oyunlarına maruziyetin siber zorbalık ve saldırganlıkla pozitif korelasyon sergilediğini raporlamıştır. Sosyal ağların sorunlu kullanımına odaklanan çalışmalar ise daha doğrudan bir ilişki ortaya koymaktadır. Martinez-Ferrer, Moreno ve Musitu (2018), sosyal ağ sitelerinin düzensiz kullanımının ergenler arasında hem saldırganlık hem de mağduriyet davranışlarıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Lim vd. (2015), sosyal medya bağımlılığı olan ergenlerin normal akranlarına kıyasla daha saldırgan eğilimler sergilediğini ve iki değişkenin birbirini yordayabildiğini bulmuştur. Zhang vd. (2022) ise Covid-19 sürecinde sosyal medya bağımlılığının kaygıyı artırdığını ve bu kaygının saldırganlık üzerinde aracı bir rol üstlendiğini ortaya koymuştur. Tüm bu bulgular, sosyal medya bağımlılığının saldırganlıkla yalnızca davranışsal düzeyde değil, bilişsel ve duygusal mekanizmalar aracılığıyla da bağlantılı olduğunu düşündürmektedir.

Cinsiyet değişkeni, hem saldırganlık hem de sosyal medya bağımlılığı literatüründe önemli bir düzenleyici olarak öne çıkmaktadır. Geleneksel çalışmaların büyük çoğun-

luğu erkeklerin saldırganlık puanlarının kadınlardan yüksek olduğunu bildirmiştir (Elcik, 2021; Mansuroğlu, 2016; Özgür vd., 2011; Pala, 2020; Sağlam ve İkiz, 2017). Bununla birlikte sosyal medya bağımlılığı söz konusu olduğunda tablonun farklılaştığı görülmektedir. Lin, Fabris, Longobardi ve Mastrokoukou'nun (2025) boylamsal çalışması, kadınların ilişkisel saldırganlık konusunda erkeklere kıyasla daha yüksek puanlar aldığını ve bu durumun zaman içindeki sosyal medya bağımlılığı artışıyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, saldırganlık türlerinin ve yönelimlerinin cinsiyete göre farklılaştığını ve analitik yaklaşımların da buna göre tasarlanması gerektiğini vurgulamaktadır.

Bu çalışmada, sosyal medya bağımlılığı ile saldırganlık arasındaki ilişkiyi açıklamak üzere Bandura'nın (1977) *Sosyal Öğrenme Kuramı* temel teorik çerçeve olarak benimsenmiştir. Kurama göre bireyler, sosyal bağlamda başkalarının davranışlarını gözlemleyerek ve taklit ederek dolaylı bir öğrenme gerçekleştirirler. Bandura'nın Bobo Doll deneyi, çocukların model alma yoluyla saldırganlık davranışı geliştirebileceğini deneysel olarak ortaya koymuş; şiddet içerikli durumların gözlemlenmesinin bireylerin saldırgan eğilimlerini pekiştirebileceğini göstermiştir (Bandura, 1977; Tatlıoğlu, 2021). Dijital ortama uyarlandığında bu kuram şu mekanizmayı öngörmektedir: Sosyal medyada yoğun biçimde zaman geçiren ergenler, platforma özgü anonimlik ve hızlı etkileşim özellikleri nedeniyle şiddet ve saldırgan davranış modellerine tekrar eden biçimde maruz kalmaktadır. Bu sürekli maruziyet; gözlem yoluyla öğrenme mekanizmasını harekete geçirebilir, saldırgan tepkileri normalleştirebilir ve davranışsal pekiştirme döngüleri oluşturabilir (Nesi, Choukas-Bradley ve Prinstein, 2018). Kullanım süresinin artmasının bu örüntülere daha uzun ve yoğun bir maruziyete yol açacağı ve dolayısıyla bağımlılıkla birlikte saldırganlık eğilimlerinin de güçleneceği öngörülmektedir.

Türkiye'de suça sürüklenen çocuk sayısının 2021'deki 134.464'ten 2023'te 177.174'e yükselmesi ve son 10 yılda yaklaşık %17 artış göstermesi, ergenlerdeki saldırganlık eğilimlerini besleyen faktörlerin anlaşılmasını toplumsal bir zorunluluk haline getirmektedir (Anadolu Ajansı, 2026). Bu bağlamda, yukarıda özetlenen literatür bir bütün olarak değerlendirildiğinde, alandaki çalışmaların genellikle lise ve üniversite öğrencilerine odaklandığı görülmektedir (Kıran, 2011; Solak, 2012; Mansuroğlu, 2016). Oysa sosyal medya kullanımının giderek daha erken yaşlara inmesi, ortaokul döneminin bağımsız bir araştırma birimi olarak ele alınmasını, sosyal medya platformlarının ergenlerin gündelik yaşamındaki merkezi rolü, sosyal medya bağımlılığının kendine özgü dinamiklerle değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Özellikle 8. sınıf öğrencileri, hem ergenliğin biyopsikososyal değişimlerini en yoğun biçimde deneyimledikleri hem de akran ilişkilerinin kimlik gelişimindeki ağırlığının arttığı kritik bir geçiş dönemindedir (Nesi vd., 2018). Bu yaş grubunun lise döneminde sergileyeceği davranışsal örüntülerin temellerini attığı

düşünüldüğünde, önleyici müdahalelerin de bu evrede hayata geçirilmesinin daha işlevsel olacağı öngörülmektedir. Öte yandan mevcut araştırmaların önemli bir kısmı, dijital bağımlılık değişkeni olarak genel internet bağımlılığını ya da şiddet içerikli bilgisayar oyunlarını incelemiştir. Ancak günümüz ergen yaşantısında dijital zaman büyük ölçüde sosyal medya platformlarında geçirilmektedir; sosyal medya kullanımının bireyler arası etkileşim, kimlik yönetimi ve duygusal düzenleme süreçleri üzerindeki etkileri, genel internet kullanımından niteliksel olarak farklılaşmaktadır. Sosyal medya bağımlılığının sosyal kıyaslama, çevrimiçi onay arama ve anonimliğin yarattığı disinhibisyon gibi platforma özgü mekanizmalar içermesi, onu genel internet bağımlılığından ayıran ve ayrıca incelenmesini gerektiren bir yapı olarak konumlandırmaktadır. Bu bağlamda mevcut çalışma; İstanbul'un dört farklı ilçesinde öğrenim gören ortaokul 8. sınıf öğrencilerini merkeze alarak sosyal medya bağımlılığı ile saldırganlık arasındaki ilişkiyi sosyal medyaya özgü bir ölçüm aracıyla sınavan ve cinsiyet ile coğrafi lokasyon değişkenlerinin bu ilişki üzerindeki rolünü eş zamanlı olarak inceleyen özgün bir çalışmadır. Elde edilecek bulguların aileler, eğitimciler ve politika yapıcılar için erken dönem müdahaleye yönelik somut bir kanıt temeli oluşturması beklenmektedir.

Bu çalışmada, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile saldırganlık eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma hipotezleri aşağıda verilmiştir.

H1: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile saldırganlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H2: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H3: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H4: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri öğrenim gördükleri lokasyona göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H5: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri öğrenim gördükleri lokasyona göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H6: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya kullanım süreleri ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H7: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya kullanım süreleri ile saldırganlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırma sosyal medyanın anonimlik, hızlı etkileşim ve olumsuz içeriklere maruziyet gibi faktörlerinin ergenlerin

saldırıcılık davranışlarını pekiştirme potansiyelini değerlendirmektedir. Ortaokul öğrencilerinin gelişim sürecinin kritik bir aşamasında olmaları, bu etkiyi anlamayı önemli kılmakla birlikte elde edilecek bulguların aileler, eğitimciler ve politika yapıcılar için rehber olması beklenmektedir. Bu çalışma, sosyal medya platformlarının ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin gerçek hayattaki sosyal etkileşimleri ve saldırıcılık davranışlarıyla ilişkisini incelemektedir. Ergenlerin çevrimiçi ortamlarda maruz kaldıkları olumsuz içeriklerin duygusal durumlarını ve saldırıcılık eğilimlerini nasıl etkilediği ele alınacaktır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu araştırma, tarama araştırma modellerinden ilişkisel desen ile yürütülmüştür. Tarama modeline sahip araştırmalarda, mevcut durum herhangi bir müdahalede bulunulmaksızın olduğu biçimiyle betimlenmesi amaçlanmaktadır (Creswell, 2009). İlişkisel desen, iki veya daha fazla nicel değişken arasındaki ilişkinin büyüklüğünün ve yönünün korelasyon katsayısı aracılığıyla ortaya konulmasıdır (Fraenkel vd., 2012). Mevcut araştırmada ise ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya kullanım düzeyleri ile saldırıcılık eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda, öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile saldırıcılık davranışları arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik betimsel istatistikler ve korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır.

Örnekleme

Araştırmanın çalışma grubu 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin İstanbul ilinin Sancaktepe, Sultanbeyli, Üsküdar ve Beykoz ilçelerinde yer alan, devlet okullarında öğrenim gören 8. sınıf ortaokul öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılım sağlamayı gönüllü olarak kabul eden ve ebeveynlerinden izin alınan toplam 774 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların anonimliği korunmuş ve demografik veriler yalnızca bilimsel amaçlarla analiz edilmiştir. Çalışma grubunun cinsiyet ve bölge değişkenlerine göre betimsel istatistikleri Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Örneklemenin Demografik Verileri

Cinsiyet	Toplam	Bölge	Frekans	Yüzde (%)
Kız	375	Sancaktepe	53	%14,17
		Sultanbeyli	100	%26,47
		Üsküdar	52	%13,90
		Beykoz	170	%45,45
Erkek	399	Sancaktepe	52	%12,94
		Sultanbeyli	108	%27,11
		Üsküdar	49	%12,19
		Beykoz	190	%47,26

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırmanın örneklemini 375'i kız 399'u erkek olmak üzere 774 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmış; araştırmacının erişebildiği ve katılıma gönüllü olan okullar tercih edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeylerini ve saldırıcılık eğilimlerini ölçmek amacıyla iki ayrı ölçek ile demografik bilgi formundan yararlanılmıştır.

Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği

Bu araştırmada, ergenlerin sosyal medya bağımlılık seviyelerinin belirlenmesine yönelik olarak geliştirilen Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ) kullanılmıştır (Özgenel vd., 2019). Ölçek likert tipi olup ölçeğin geçerlik ile güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve 5'li likert tipi olarak yapılandırılmıştır. Ölçeğe ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.904 olarak bulunmuştur (Özgenel, Canpolat ve Ekşi, 2019). Mevcut çalışmada ölçeğe ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.808 olarak hesaplanmıştır.

Buss-Perry Saldırıcılık Ölçeği

Türkiye'de giderek artan bir sorun olan saldırıcılığı ve farklı boyutlarını çok boyutlu ve kapsamlı biçimde ölçmeyi amaçlayan Buss-Perry Saldırıcılık Ölçeği kullanılmıştır (Madran, 2012). Ölçek 5'li likert tipi ve 29 maddeden oluşmakta olup fiziksel saldırıcılık, sözel saldırıcılık, öfke ve düşmanlık olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Geçerlik ile güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve likert tipi olarak yapılandırılmıştır. Tüm ölçek için alfa değeri 0.85, fiziksel saldırıcılık için alfa değeri 0.78, sözel saldırıcılık için 0.48, öfke 0.76, düşmanlık için ise 0.71 olduğu belirtilmiştir (Madran, 2012). Sözel saldırıcılık alt boyutuna ait Cronbach Alfa değerinin (0.48) kabul edilen eşik değerin (0.70) altında kaldığı görülmektedir. Bu değer, ölçeğin Türkçe uyarlamasında da benzer biçimde düşük seyretmiş olup ölçek geliştiricileri tarafından da not edilmiştir (Madran, 2012). Bu bağlamda sözel saldırıcılık alt boyutuna ilişkin bulgular, düşük iç tutarlılık göz önünde bulundurularak ihtiyatla yorumlanmalıdır. Her iki ölçekte de katılımcıların yanıtları gönüllülük esasına göre alınmış, uygulama sürecinde ise etik ilkelere uygun hareket edilmiştir. Mevcut çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.865 olarak hesaplanmış; alt boyutlar için sırasıyla fiziksel saldırıcılık 0.71, sözel saldırıcılık 0.52, öfke 0.72 ve düşmanlık 0.67 olarak bulunmuştur. Sözel saldırıcılık ve düşmanlık alt boyutlarına ait değerlerin 0.70 eşliğinin altında kaldığı görülmektedir. Düşmanlık alt boyutuna ait değer 0.70 eşliğine oldukça yakındır. Bu durum Madran'ın (2012) Türkçe uyarlamasıyla büyük ölçüde tutarlıdır; sözel saldırıcılık orijinal çalışmada da düşük seyretmiştir. Düşmanlık alt boyutundaki düşüklük ise ergen örnekleme özgü yanıt örüntüleriyle ilişkili olabilir. Bu alt boyutlara ait bulgular ihtiyatla yorumlanmalıdır.

Uygulama Süreci

Araştırmanın verileri 2024-2025 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde İstanbul ilinin Sancaktepe, Sultanbeyli, Üsküdar ve Beykoz ilçelerinde yer alan devlet ortaokullarından toplanmıştır. Uygulama öncesinde etik kurul onayı alınmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcılara araştırmanın amacı, gizlilik esasları ve gönüllülük ilkesi hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmada, Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği ile Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır (Özgenel, Canpolat ve Ekşi, 2019). Ölçekler araştırmacı ve sınıf öğretmeninin gözetiminde, sınıf ortamında ve okul yönetiminin belirlediği ders saatlerinde uygulanmıştır. Uygulama süreci ortalama 20 dakika sürmüştür ve katılımcıların kimlik bilgileri gizlilik esasıyla toplanmamıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen nicel veriler, SPSS programı ile analiz edilmiştir. Analiz öncesinde veri seti eksik gözlemler, aykırı değerler ve uç noktalar açısından incelenerek temizlenmiştir. İlk aşamada tüm değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler hesaplanmakla birlikte sürekli değişkenler için aritmetik ortalama ve standart sapma, kategorik değişkenler için ise frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılmıştır.

Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ve Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği' ne ait puanların dağılımı, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine bakılarak normallik varsayımı test edilmiştir. Ölçeklerin iç tutarlılığı Cronbach Alfa katsayısı ile analiz edilmiştir. Araştırmanın birincil amacı doğrultusunda, sosyal medya bağımlılığı ile saldırganlık davranışları arasındaki ilişki, Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir.

Değişkenlere göre farklılıkları incelemek amacıyla bir takım analizler yapılmıştır. Cinsiyet değişkeni için bağımsız örneklem t-testi, yaş, sosyal medya kullanma süresi ve kornum değişkenleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

uygulanmıştır. Yapılan ANOVA sonucunda anlamlı farklılık bulunmasıyla, farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey HSD post-hoc testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tanımlayıcı İstatistikler

Buss Perry Saldırganlık Ölçeği Tanımlayıcı İstatistikler

Aşağıdaki Tablo 2'de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Buss Perry Saldırganlık Ölçeği genel toplam puanı ve alt boyutlarından aldıkları puanlara ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri verilmiştir.

Verilerin analizi öncesinde, elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiştir. Tablo 2'deki veriler dikkate alındığında hem genel toplam puanda hem de alt boyutlarda (Fiziksel Saldırganlık, Öfke, Düşmanlık, Sözel Saldırganlık) Çarpıklık ve Basıklık katsayılarının -1 ile +1 aralığında yer aldığı görülmektedir. Literatürde bu değerlerin ± 1 aralığında olması, verilerin normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği ve parametrik testlerin uygulanabilirliği için yeterli kanıt oluşturduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Bu bağlamda betimsel istatistikler incelendiğinde; Fiziksel Saldırganlık alt boyutunda erkek öğrencilerin ortalamasının (\bar{X} = 2.83), kız öğrencilerin ortalamasından (\bar{X} = 2.68) daha yüksek olduğu görülürken; buna karşın Öfke ($\bar{X}_{kız} = 3.12$; $\bar{X}_{erkek} = 2.9$), Düşmanlık ($\bar{X}_{kız} = 3.32$; $\bar{X}_{erkek} = 2.95$) ve Sözel Saldırganlık ($\bar{X}_{kız} = 3.03$; $\bar{X}_{erkek} = 2.90$) alt boyutlarında ve Genel Saldırganlık toplam puanında kız öğrencilerin aritmetik ortalamalarının erkek öğrencilere kıyasla yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Gözlemlenen bu puan farklarının istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla veriler üzerinde Bağımsız Örneklem t-Testi (Independent Samples t-Test) yapılacaktır.

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler ve Normallik Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	Skewness	Kurtosis
Saldırganlık Genel	Kız	375	3.05	0.53	-0.11	-0.17
	Erkek	399	2.90	0.54	-0.07	-0.13
Fiziksel Saldırganlık	Kız	375	2.69	0.73	0.39	-0.21
	Erkek	399	2.83	0.71	0.17	-0.40
Öfke	Kız	375	3.12	0.64	-0.24	-0.25
	Erkek	399	2.90	0.65	0.15	-0.39
Düşmanlık	Kız	375	3.32	0.64	-0.33	-0.22
	Erkek	399	2.95	0.67	-0.03	-0.35
Sözel Saldırganlık	Kız	375	3.03	0.69	-0.09	0.09
	Erkek	399	2.90	0.69	-0.19	0.21

Tablo 3'te araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri lokasyon (ilçe) değişkenine göre Buss Perry Saldırganlık Ölçeği genel toplam puanı ve alt boyutlarından aldıkları puanlara ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (ss), çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri sunulmuştur.

Verilerin dağılım özellikleri incelendiğinde; Beykoz, Sancaktepe, Sultanbeyli ve Üsküdar lokasyonlarının her birinde hem genel toplam puan hem de alt boyutlar (Fiziksel Saldırganlık, Öfke, Düşmanlık, Sözel Saldırganlık) için hesaplanan Çarpıklık ve Basıklık katsayılarının -1 ile +1 aralığında değiştiği görülmektedir. Bu bulgu, verilerin normal dağılım gösterdiği ve gruplar arası karşılaştırmalarda parametrik testlerin kullanılabilmesi varsayımını desteklemektedir. Betimsel istatistikler detaylandırıldığında; Genel Saldırganlık puan ortalamasının en yüksek olduğu grubun Sancaktepe ($\bar{X} = 3.01$) ve Sultanbeyli ($\bar{X} = 3.01$) örneklemeleri olduğu, en düşük ortalamasının ise Üsküdar ($\bar{X} = 2.89$) grubunda olduğu görülmektedir. Alt boyutlar bazında incelendiğinde ise; Fiziksel Saldırganlık ($\bar{X} = 2.87$) boyutunda Sultanbeyli; Öfke ($\bar{X} = 3.05$) boyutunda Sancaktepe; Düşmanlık ($\bar{X} = 3.17$) boyutunda Beykoz ve Sözel Saldırganlık ($\bar{X} = 3.01$) boyutunda Üsküdar ilçesindeki öğrencilerin diğer gruplara kıyasla daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip oldukları gözlemlenmiştir. Lokasyonlar arasındaki bu

aritmetik ortalama farklarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığını tespit etmek amacıyla veriler üzerinde Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) testi uygulanacaktır.

Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Tanımlayıcı İstatistikler

Tablo 4'te araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği genel toplam puanlarına ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (ss), çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri sunulmuştur.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde hem kız hem de erkek öğrenci grupları için hesaplanan Çarpıklık ve Basıklık katsayılarının literatürde kabul gören -1 ile +1 aralığında (Kız: Skewness = 0.29, Kurtosis = -0.70; Erkek: Skewness = 0.60, Kurtosis = 0.24) değerler aldığı görülmektedir. Bu bulgular, verilerin normal dağılım gösterdiğini ve parametrik testlerin uygulanabilir olduğunu kanıtlar niteliktedir. Betimsel istatistikler açısından değerlendirildiğinde; kız öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puan ortalamasının ($\bar{X} = 2.56$), erkek öğrencilerin puan ortalamasından ($\bar{X} = 2.34$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet grupları arasında gözlemlenen bu aritmetik ortalama farkının istatistiksel

Tablo 3. Lokasyon Değişkenine Göre Saldırganlık Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Betimsel İstatistikler ve Normallik Testi Sonuçları

	Lokasyon	n	\bar{X}	ss	Skewness	Kurtosis
Genel	Beykoz	360	2.96	0.52	-0.07	-0.14
	Sancaktepe	105	3.01	0.62	-0.17	-0.44
	Sultanbeyli	208	3.01	0.56	-0.12	-0.25
	Üsküdar	101	2.89	0.51	-0.20	0.39
Fiziksel Saldırganlık	Beykoz	360	2.72	0.71	0.36	-0.25
	Sancaktepe	105	2.86	0.81	0.33	-0.38
	Sultanbeyli	208	2.87	0.70	0.05	-0.30
	Üsküdar	101	2.60	0.68	0.17	-0.94
Öfke	Beykoz	360	3.01	0.62	-0.00	-0.25
	Sancaktepe	105	3.05	0.72	-0.11	-0.83
	Sultanbeyli	208	3.04	0.70	-0.10	-0.56
	Üsküdar	101	2.88	0.63	-0.06	-0.24
Düşmanlık	Beykoz	360	3.17	0.62	-0.19	-0.45
	Sancaktepe	105	3.16	0.77	-0.37	-0.27
	Sultanbeyli	208	3.09	0.73	-0.05	-0.65
	Üsküdar	101	3.11	0.68	-0.06	-0.04
Sözel Saldırganlık	Beykoz	360	2.98	0.67	0.07	0.35
	Sancaktepe	105	2.9	0.70	-0.34	-0.07
	Sultanbeyli	208	2.92	0.72	-0.30	-0.07
	Üsküdar	101	3.01	0.74	-0.21	0.26

Tablo 4. Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler ve Normallik Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	Skewness	Kurtosis
Genel Kız	375	2.56	0.84	0.29	-0.70
Erkek	399	2.34	0.77	0.60	0.24

açından anlamlı olup olmadığını belirlemek üzere veriler üzerinde Bağımsız Örneklem t-Testi (Independent Samples t-Test) uygulanacaktır.

Tablo 5'te araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri lokasyon değişkenine göre Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği genel toplam puanlarına ilişkin aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (ss), çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri sunulmuştur.

Verilerin dağılım özellikleri incelendiğinde; tüm lokasyon gruplarında (Beykoz, Sancaktepe, Sultanbeyli ve Üsküdar) hesaplanan Çarpıklık ve Basıklık katsayılarının -1 ile +1 aralığında değerler aldığı görülmektedir. Bu bulgu, verilerin normal dağılım gösterdiği varsayımını doğrulamakta ve gruplar arası karşılaştırmalarda parametrik testlerin kullanılabilirliğini göstermektedir. Betimsel istatistikler açısından değerlendirildiğinde; sosyal medya bağımlılığı puan ortalamasının en yüksek olduğu grubun Sultanbeyli ($\bar{X} = 2.54$) örnekleme olduğu, bunu sırasıyla Sancaktepe ($\bar{X} = 2.45$), Üsküdar ($\bar{X} = 2.41$) ve en düşük ortalama ile Beykoz ($\bar{X} = 2.40$) ilçesindeki öğrencilerin takip ettiği belirlenmiştir. Lokasyon grupları arasında gözlemlenen bu aritmetik ortalama farklarının istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını tespit etmek amacıyla veriler üzerinde Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) uygulanacaktır.

Korelasyon analizleri

Buss Perry Saldırganlık Ölçeği ve Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Arasındaki Korelasyon

Tablo 6'da araştırmada kullanılan Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ve Buss Perry Saldırganlık Ölçeği genel puanlarına ait aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri sunulmuştur.

Tablo 5. Lokasyon Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler ve Normallik Testi Sonuçları

Lokasyon	n	\bar{X}	ss	Skewness	Kurtosis
Genel Beykoz	360	2.40	0.78	0.51	0.01
Sancaktepe	105	2.45	0.87	0.32	-0.76
Sultanbeyli	208	2.54	0.88	0.36	-0.67
Üsküdar	101	2.41	0.73	0.56	0.17

Tablo 6. Ölçeklere Ait Betimsel İstatistikler ve Normallik Dağılımı Test Sonuçları

Ölçek	n	\bar{X}	ss	Skewness	Kurtosis
Saldırganlık Ölçeği	774	2.97	0.54	-0.10	-0.16
Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	774	2.45	0.81	0.46	-0.32

Analiz sonuçları incelendiğinde; Saldırganlık Ölçeği (Çarpıklık = -0.10; Basıklık = -0.16) ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (Çarpıklık = 0.46; Basıklık = -0.32) için hesaplanan katsayıların literatürde kabul gören -1 ile +1 aralığında yer aldığı görülmektedir. Bu bulgular, 774 katılımcıdan elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiğini kanıtlamaktadır. Bu doğrultuda, değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesinde parametrik bir yöntem olan Pearson Korelasyon Analizi tekniğinin kullanılmasına karar verilmiştir.

Tablo 7'de araştırmaya katılan öğrencilerin Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği puanları ile Buss Perry Saldırganlık Ölçeği genel toplam puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon Analizinin sonuçları sunulmuştur.

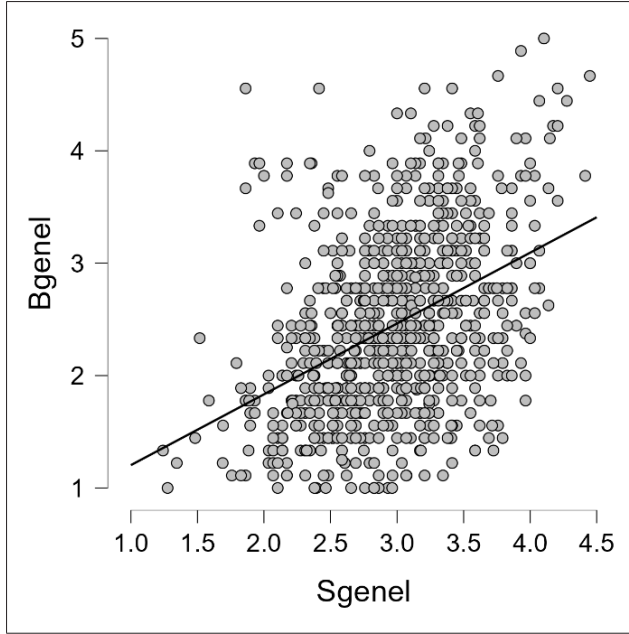
Analiz sonuçları incelendiğinde; öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile saldırganlık düzeyleri arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r = 0.42, p < 0.001$). Korelasyon katsayısının pozitif olması ve anlamlılık değerinin .05'ten küçük olması; ergenlerin sosyal medya bağımlılığı puanları arttıkça saldırganlık eğilimlerinin de pozitif yönde ilişki gösterdiği şeklinde yorumlanmaktadır. Bu bulgu, çalışmanın temel hipotezini doğrular niteliktedir.

Şekil 1'de, araştırmaya katılan öğrencilerin genel saldırganlık (Sgenel) ve sosyal medya bağımlılığı (Bgenel) puanlarına ait dağılım grafiği yer almaktadır. Grafik incelendiğinde, veri noktalarının sol alttan sağ üste doğru yükselen bir eğilim izlediği ve regresyon doğrusunun (fit line) pozitif bir eğime sahip olduğu net bir şekilde görülmektedir.

Tablo 8'de, katılımcıların Sosyal Medya Bağımlılığı düzeyleri ile Saldırganlık ölçeğinin alt boyutları (Fiziksel Saldırganlık, Öfke, Düşmanlık, Sözel Saldırganlık) arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla uygulanan Pearson Korelasyon Analizi sonuçları yer almaktadır. Çalışmanın önceki bölümlerinde (bkz. Tablo 1 ve Tablo 5) verilerin normal dağılım varsayımını karşıladığı belirlendiğinden,

Tablo 7. Sosyal Medya Bağımlılığı ile Saldırganlık Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Ölçek	Pearson's r	p
Saldırganlık- S. M. Bağımlılık	0.42	<0.001

Şekil 1. Sosyal medya bağımlılığı ve saldırganlık puanları arasındaki ilişkiyi gösteren saçılım grafiği.

bu aşamada da parametrik bir test olan Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır.

Analiz bulguları detaylandırıldığında; Sosyal Medya Bağımlılığı ile saldırganlığın tüm alt boyutları arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.001$) ilişkiler olduğu saptanmıştır. Korelasyon katsayılarının büyüklüğü incelendiğinde; sosyal medya bağımlılığı ile en güçlü ilişkinin Düşmanlık ($r = 0.36$, $p < 0.001$) ve Fiziksel Saldırganlık ($r = 0.34$, $p < 0.001$) alt boyutlarında olduğu, bunu Öfke ($r = 0.33$, $p < 0.001$) boyutunun izlediği görülmektedir. En zayıf ancak istatistiksel olarak yine de anlamlı olan ilişki ise Sözel Saldırganlık ($r = 0.20$, $p < 0.001$) boyutunda tespit edilmiştir.

Tablo 8. Sosyal Medya Bağımlılığı ile Saldırganlık Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Pearson's r	p
S.M. Bağımlılık	- Fiziksel	0.34	<0.001
S.M. Bağımlılık	- Öfke	0.32	<0.001
S.M. Bağımlılık	- Düşmanlık	0.36	<0.001
S.M. Bağımlılık	- Sözel	0.20	<0.001
Fiziksel	- Öfke	0.49	<0.001
Fiziksel	- Düşmanlık	0.36	<0.001
Fiziksel	- Sözel	0.44	<0.001
Öfke	- Düşmanlık	0.65	<0.001
Öfke	- Sözel	0.42	<0.001
Düşmanlık	- Sözel	0.34	<0.001

Bu bulgular, bir önceki tabloda (Tablo 6) sunulan Genel Saldırganlık ile Sosyal Medya Bağımlılığı arasındaki ilişki katsayısı ($r = 0.42$, $p < 0.001$) ile kıyaslandığında önemli bir örüntü ortaya koymaktadır. Alt boyutlara ait katsayıların (0.20-0.36 aralığı), genel toplam puana ait katsayıdan (0.42) görece daha düşük olması; sosyal medya bağımlılığının saldırganlığı tek bir boyut üzerinden değil, tüm alt boyutlarla (fiziksel, duygusal ve sözel) arasında ilişkili bir örüntü bulunduğunu göstermektedir. Tabloda dikkat çeken en önemli bulgulardan biri ise saldırganlık ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişki örüntüsüdür. Özellikle Öfke ve Düşmanlık alt boyutları arasında oldukça yüksek düzeyde pozitif bir korelasyon ($r = 0.65$, $p < 0.001$) tespit edilmiştir. Bu katsayı, tablodaki diğer tüm ikili ilişkilerden (örneğin; Fiziksel-Öfke $r = 0.49$ veya Fiziksel-Sözel $r = 0.44$) belirgin şekilde daha yüksektir.

Aşağıda Tablo 9'da, araştırmanın temel değişkenleri olan Saldırganlık Ölçeği, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ve Sosyal Medya Kullanım Süresi verilerine ait aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri bir arada sunulmuştur.

Analiz sonuçları incelendiğinde; Saldırganlık ve Sosyal Medya Bağımlılığı ölçeklerinin yanı sıra, Sosyal Medya Kullanım Süresi değişkeni için hesaplanan Çarpıklık (0.94) ve Basıklık (0.28) katsayılarının da literatürde referans kabul edilen -1 ile +1 aralığında yer aldığı görülmektedir. Bu bulgu, öğrencilerin sosyal medya kullanım sürelerine ait verilerin normal dağılım gösterdiğini kanıtlamaktadır. Elde edilen bu sonuç doğrultusunda, sosyal medya kullanım süresi ile ölçek puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde parametrik bir test olan Pearson Korelasyon Analizi tekniğinin kullanılmasına karar verilmiştir.

Aşağıda Tablo 10'da, araştırmaya katılan öğrencilerin günlük sosyal medya kullanım süreleri ile Sosyal Medya Bağımlılığı ve Saldırganlık ölçeklerinden aldıkları toplam puanlar arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon Analizi sonuçları sunulmuştur.

Analiz bulguları değerlendirildiğinde; sosyal medya kullanım süresi ile her iki değişken arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.001$) bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Korelasyon katsayıları incelendiğinde; kullanım süresi ile en güçlü ilişkinin beklendiği üzere Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği arasında ($r = 0.53$, $p < 0.001$)

Tablo 9. Ölçeklerle Birlikte Sosyal Medya Kullanım Süresi ve Normallik Dağılımı Test Sonuçları

	n	\bar{X}	ss	Skewness	Kurtosis
Saldırganlık Ölçeği	774	2.97	0.54	-0.10	-0.16
Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	774	2.45	0.81	0.46	-0.32
Sosyal Medya Kullanım Süresi	753	4.13	2.70	0.94	0.28

Tablo 10. Sosyal Medya Kullanım Süresi ile Saldırganlık ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Pearson's r	p
Saldırganlık Ölçeği - Süre	0.38	<0.001
Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği - Süre	0.53	<0.001

gerçekleştiği görülmektedir. Bu katsayı, orta düzey bir ilişkiye işaret etmekte olup; sosyal medyada geçirilen süre ile sosyal medya bağımlılığı arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Benzer şekilde, Saldırganlık Ölçeği ile kullanım süresi arasında da pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=0.38$, $p<0.001$) saptanmıştır. Bu bulgu, sosyal medya platformlarında geçirilen sürenin artmasıyla birlikte ergenlerin saldırganlık eğilimlerinin de anlamlı bir şekilde artış gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, sosyal medya kullanım süresinin hem bağımlılık hem de saldırganlık ölçek puanları arasında pozitif orta düzey bir korelasyon olduğu görülmektedir.

Gruplar Arası Farklılıklar

Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi

Tablo 11'de, Bağımsız Örneklem t-Testi analizi öncesinde grupların varyanslarının homojenlik (eşitlik) varsayımını karşılayıp karşılamadığını belirlemek amacıyla yapılan Brown-Forsythe Testi sonuçları sunulmuştur.

Analiz sonuçları incelendiğinde; Sosyal Medya Bağımlılığı puanları haricindeki tüm değişkenlerde (Saldırganlık geneli ve alt boyutları) hesaplanan p değerlerinin 0.05'ten büyük olduğu ($p>0.05$) görülmektedir. Bu bulgu, söz konusu değişkenler için kız ve erkek öğrenci gruplarının varyanslarının eşit (homojen) dağıldığı varsayımının sağlandığını göstermektedir. Bu nedenle bu değişkenler için T-Testi yorumlanırken "Eşit varyansların varsayıldığı" (Equal variances assumed) değerler dikkate alınmıştır. Ancak Sosyal Medya Bağımlılığı değişkeninde p değerinin 0.05'ten küçük olması ($F(1,772) = 5.872$, $p=0.016$), vary-

Tablo 11. Cinsiyet Değişkenine Göre Grupların Varyanslarının Eşitliğine Yönelik Brown-Forsythe Testi Sonuçları

	F	p
Saldırganlık Genel	0.21	0.65
Sosyal Medya Bağımlılığı	5.87	0.02
Fiziksel Saldırganlık	0.32	0.99
Öfke	0.10	0.76
Düşmanlık	0.64	0.42
Sözel Saldırganlık	0.01	0.95

ansların eşitliği varsayımının ihlal edildiğini göstermektedir. Bu nedenle, Sosyal Medya Bağımlılığı değişkeni için cinsiyetler arası farklılık incelenirken varyansların eşitliğinin varsayılmadığı (Equal variances not assumed) Welch t-testi düzeltilmesi dikkate alınarak analiz yapılmıştır.

Tablo 12'de, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre Sosyal Medya Bağımlılığı ve Saldırganlık (ve alt boyutları) düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Bağımsız Örneklem t-Testi (Independent Samples t-Test) sonuçları sunulmuştur.

Analiz sonuçları incelendiğinde; cinsiyet değişkeninin hem Sosyal Medya Bağımlılığı hem de Saldırganlık üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar yarattığı görülmektedir. Araştırma bulguları, erkek öğrencilerin yalnızca fiziksel saldırganlık boyutunda öne çıktığını; buna karşın sosyal medya bağımlılığı, genel saldırganlık ve saldırganlığın öfke, düşmanlık ile sözel alt boyutlarında kız öğrencilerin erkeklere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bir eğilim sergilediğini göstermektedir. Araştırma bulgularına göre; kız öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puan ortalaması ($\bar{X} = 2.56$), erkek öğrencilerin ortalamasından ($\bar{X} = 2.34$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($t(772) = 3.65$, $p<0.001$); bu durum kız öğrencilerin sosyal medya bağımlılığına daha yatkın olduğunu göstermektedir. Benzer bir eğilim genel saldırganlık puanlarında da gözlemlenmiş olup, kız öğrencilerin ortalaması ($\bar{X} = 3.05$), erkek öğrencilerden ($\bar{X} = 2.90$) anlamlı derecede yüksek saptanmıştır ($t(772) = 3.93$, $p<0.001$). Ancak saldırganlık ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde cinsiyetin farklılaşma yönünün değiştiği dikkat çekici bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Fiziksel Saldırganlık boyutunda erkek öğrencilerin puanları ($\bar{X} = 2.83$), kız öğrencilere ($\bar{X} = 2.68$) göre anlamlı düzeyde yüksek bulunurken ($t(772) = -2.88$, $p=0.004$), bu durum erkeklerin saldırganlığı fiziksel yollarla göstermeye daha eğilimli olduğunu ortaya koymaktadır. Buna karşın Öfke ($t = 4.92$, $p<0.001$), Düşmanlık ($t = 7.80$, $p<0.001$) ve Sözel Saldırganlık ($t = 2.47$, $p=0.014$) alt boyutlarında kız öğrencilerin puanları, erkek öğrencilerden anlamlı düzeyde

Tablo 12. Cinsiyet Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

	t	df	p	
Saldırganlık Genel	3.93	772	<0.001	E<K
Sosyal Medya Bağımlılığı	3.64	756.41	<0.001	E<K
Fiziksel Saldırganlık	-2.88	772	0.004	E>K
Öfke	4.92	772	<0.001	E<K
Düşmanlık	7.80	772	<0.001	E<K
Sözel Saldırganlık	2.47	772	0.014	<K

Welch Test

daha yüksek bulunmuştur. Özellikle Düşmanlık alt boyutundaki yüksek t değeri, kız öğrencilerin bilişsel düzeyde saldırganlık eğilimlerinin erkeklere göre daha fazla olduğunu işaret etmektedir.

Lokasyon Değişkenine Göre ANOVA Testi

Tablo 13'te, araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri lokasyonlara (ilçelere) göre genel saldırganlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) sonuçları sunulmuştur.

Analiz sonuçları incelendiğinde; öğrencilerin genel saldırganlık puanları arasında öğrenim gördükleri lokasyon değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F(3, 772) = 1.20, p > 0.05$). Hesaplanan p değerinin ($p=0.31$) anlamlılık düzeyi olan .05'ten büyük olması nedeniyle, öğrencilerin saldırganlık eğilimlerinin yaşadıkları veya okudukları ilçeye (Beykoz, Sancaktepe, Sultanbeyli, Üsküdar) göre değişmediği; lokasyonun saldırganlık üzerinde belirleyici bir etken olmadığı sonucuna varılmıştır. Gruplar arası fark anlamlı bulunmadığı için farkın kaynağını belirlemeye yönelik Post-Hoc testlerinin yapılmasına gerek duyulmamıştır.

Tablo 14'de, araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri lokasyonlara göre sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) sonuçları yer almaktadır.

Analiz sonuçları incelendiğinde; öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanları arasında lokasyon değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($F(3, 772) = 1.37, p > 0.05$). Hesaplanan p değerinin ($p=0.25$) anlamlılık sınır değeri olan .05'ten yüksek olması, öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin Beykoz, Sancaktepe, Sultanbeyli veya Üsküdar ilçelerinde öğrenim görm-

Tablo 13. Lokasyon Değişkenine Göre Genel Saldırganlık Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Gruplar	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P
Lokasyon	1.06	3	0.35	1.20	0.31
Hata	225.94	772	0.29		

Tablo 14. Lokasyon Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Gruplar	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P
Lokasyon	2.70	3	0.90	1.37	0.25
Hata	508.56	772	0.66		

elerine bağlı olarak değişmediğini göstermektedir. Gruplar arası farkın anlamlı bulunmaması nedeniyle, farkın kaynağını belirlemeye yönelik çoklu karşılaştırma (Post-Hoc) testleri uygulanmamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Bu araştırma, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ve saldırganlık eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Elde edilen bulgular, Bandura'nın (1977) Sosyal Öğrenme Kuramı çerçevesinde değerlendirildiğinde, dijital platformların ergen davranışları üzerindeki etkilerini açıklamada önemli ipuçları sunmaktadır. Bu bölümde, araştırmanın beş temel bulgusu güncel literatür ışığında tartışılmıştır.

Araştırmanın önemli bulgularından biri de ergenlerde sosyal medya bağımlılığı ile saldırganlık arasında pozitif, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmasıdır ($r=0.42, p < 0.001$). Elde edilen bu sonuç gerek ulusal gerekse uluslararası literatürde bildirilen bulgularla uyumludur. Lim vd. (2015), ortaokul öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmalarında sosyal medya bağımlılığı ile saldırganlık arasında doğrusal bir ilişki bulmuşlardır. Çalışmada sosyal medya bağımlılığı olan ergenlerin normal ergenlere oranla daha saldırgan eğilimlere sahip oldukları bulunmuş ve bununla birlikte iki değişkenin birbirini yordayabildiğini gösterilmiştir. Benzer şekilde, Zhang vd. (2022) Covid-19 pandemisi döneminde ortaokul öğrencileriyle yapmış oldukları çalışma, sosyal medya bağımlılığının kaygıyı artırdığını ve bu kaygının saldırganlığa yol açtığını ortaya koymuştur. Bu bulgu, sosyal medya bağımlılığı ile kaygı ve saldırganlık arasında ilişkisel bir örüntü olabileceğini düşündürmektedir. Bu ilişkinin altında yatan mekanizmalar bilişsel, duygusal ve sosyal boyutlarda açıklanabilir. Sosyal medya kullanımının beğeni, yorum ve paylaşım gibi etkileşimler aracılığıyla bireylerde yoğun bir çevrimiçi bağlılık oluşturabildiği ve bu durumun zamanla bağımlılık eğilimini güçlendirebildiği belirtilmektedir (Lin vd., 2025). Bağımlılık düzeyinin artmasıyla birlikte ergenlerin dürtü kontrolü ve duygu düzenleme süreçlerinde güçlük yaşayabileceği; bu durumun ise olumsuz uyarılara karşı daha sert ya da saldırgan tepkiler verilmesiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca sosyal medya bağımlılığı yaşayan ergenlerin stres, dışlanma veya hayal kırıklığı gibi olumsuz duygular karşısında saldırgan davranışlara daha yatkın olabileceği ifade edilmektedir (Lin vd., 2025). Sosyal açıdan değerlendirildiğinde ise yoğun sosyal medya kullanımının yüz yüze sosyal etkileşimleri azaltabileceği ve akran ilişkilerinde bazı olumsuzluklara yol açabileceği; bunun da düşmanlık ve saldırganlık eğilimleriyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir (Giannakopoulos ve Prassou, 2025).

Evli, Şimşek, Işıkgöz ve Öztürk'ün (2023) çalışması, internet bağımlılığı, uykusuzluk ve şiddet eğilimi arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuş ve uykusuzluğun

şiddet eğiliminin %11.8'ini açıkladığını göstermiştir. Bu duruma bakarak, internet bağımlılığının farklı değişkenler üzerinden de dolaylı bir şekilde saldırganlıkla ilişkili olabileceğini söylemek mümkündür. Evcin'in (2010) bulgularına göre, şiddet içerikli bilgisayar oyunu oynayan katılımcıların sözel, fiziksel saldırganlık, öfke, dolaylı ve total saldırganlık puanlarında artış gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, birçoğu çevrimiçi olarak internet üzerinden oynanan bilgisayar oyunlarına maruz kalmanın ve bağımlılık seviyesinin saldırganlıkla ilişkisini ortaya koymaktadır.

Saldırganlık alt boyutları söz konusu olduğunda, tüm alt boyutlar (fiziksel, öfke, düşmanlık, sözel) ile sosyal medya bağımlılığı arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler saptanmıştır. En güçlü ilişkiler ise düşmanlık ve fiziksel saldırganlık olarak bulunmuştur. En güçlü ilişkinin düşmanlık ($r = 0.36$, $p < 0.001$) ve fiziksel saldırganlık ($r = 0.34$, $p < 0.001$) alt boyutlarında gözlenmesi dikkat çekicidir. Alt boyutlar arasında ise öfke ve düşmanlık ($r = 0.65$, $p < 0.001$) ile fiziksel saldırganlık ve öfke ($r = 0.49$, $p < 0.001$) alt boyutları arasında anlamlı ve diğer alt boyutlara oranla daha yüksek pozitif korelasyon saptanmıştır. Sosyal medya bağımlılığının özellikle düşmanlık alt boyutuyla daha güçlü ilişki göstermesi, bu bağımlılığın bilişsel ve duygusal saldırganlık bileşenleriyle daha yakından ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Sosyal medya ortamında sık karşılaşılan sosyal kıyaslama, olumsuz geri bildirim alma ve akran dışlanması gibi deneyimlerin ergenlerde öfke ve düşmanlık duygularını artırabileceği ifade edilmektedir (Lin vd., 2025). Nitekim öfke ile düşmanlık alt boyutları arasında tespit edilen yüksek korelasyon ($r = 0.65$), bu iki yapının sosyal medya bağımlılığıyla ilişkili benzer duygusal süreçler üzerinden birlikte ortaya çıkabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca öfkenin, sosyal dışlanma ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkide aracı bir rol üstlenebileceğine yönelik bulgular da bu değerlendirmeyi desteklemektedir (Yue ve Zhang, 2023, akt. Lin vd., 2025).

Martinez-Ferrer, Moreno ve Musitu (2018) çalışmalarında, sosyal ağ sitelerinin düzensiz bir şekilde kullanımının ergenler arasında hem saldırganlık hem de mağduriyet davranışlarıyla ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu bulgulardan hareketle, sosyal medya bağımlılığının sadece davranışsal olmadığı, aynı zamanda bilişsel ve duygusal saldırganlık bileşenleri arasında anlamlı ilişkiler bulunduğu söylenebilir. Öfke ve sözel saldırganlık boyutlarında da anlamlı ilişkiler bulunması, sosyal medya bağımlılığının duygu düzenleme güçlükleriyle ilişkili olabileceğini düşündürülebilir.

Günlük sosyal medya kullanım süresi ile sosyal medya bağımlılığı ($r = 0.53$, $p < 0.001$) ve saldırganlık ($r = 0.38$, $p < 0.001$) arasında pozitif ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu görülmektedir. Sosyal medya kullanma süresinin hem sosyal medya bağımlılık hem de saldırganlık için önemli bir değişken olduğu düşünülmektedir. Muez-

zin'in (2017) çalışmasından elde ettiği bulgular bu sonuca paralellik göstermektedir öyle ki çalışmada internet kullanım süresi ile yoksunluk, işlevsellikte bozukluk, kontrol güçlüğü, sosyal izolasyon ve toplam internet bağımlılığı puanları arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Artan kullanım süresi ile bağımlılığın arttığını ve bağımlılıkla bağlantılı olarak saldırganlık düzeyleriyle sürenin ilişkili olabileceğini söyleyebiliriz. Kullanım süresi ile saldırganlık arasındaki bu ilişki, sosyal öğrenme ve duyarsızlaşma mekanizmaları çerçevesinde açıklanabilir. Sosyal medyada geçirilen sürenin artması, ergenlerin şiddet içerikli veya çatışma odaklı içeriklere daha sık maruz kalmasına neden olabilmekte; bu durum zamanla bu tür içeriklerin daha olağan algılanmasıyla ilişkili olabilmektedir (Bandura, 1977). Ayrıca uzun süreli sosyal medya kullanımının uyku düzeni ve duygu düzenleme süreçleri üzerinde olumsuz etkiler oluşturabileceği, bunun da sınırlılık ve saldırgan tepkilerle ilişkili olabileceği ifade edilmektedir (Evli vd., 2023). Bu doğrultuda sosyal medya kullanım süresinin, yalnızca bağımlılık düzeyiyle değil, saldırganlık eğilimleriyle de ilişkili önemli değişkenlerden biri olabileceği düşünülmektedir.

Sağlam'ın (2011) araştırmasında, şiddet içerikli bilgisayar oyunlarını tercih eden katılımcıların şiddete daha yatkın oldukları ve bilgisayar oyunu oynama süresi arttıkça şiddetin benimsendiği bulunmuştur. Teng vd. (2020) çalışması da şiddet içeren video oyununa maruz kalmanın siber zorbalık ve saldırganlıkla pozitif korelasyona sahip olduğunu göstermiştir. Kanasan (2024) ise şiddet içerikli video oyunlarının şiddet davranışı ile ilişkili olduğunu belirtmektedir. Bu bulgular bilgisayar oyunlarının internet bağımlılığında en önemli faktörler arasında geldiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri ile saldırganlık düzeyleri arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r = 0.42$, $p = 0.001$). Oyunlardan farklı olarak sosyal medya kullanım süresinin artmasının internet bağımlılığı ile ilişkili olduğunu ve bağımlılığında saldırganlık düzeyleriyle ilişkili olabileceğini söylemek mümkündür.

Araştırmanın dikkat çekici bulgularından biri, cinsiyet değişkeninin saldırganlık alt boyutlarında farklılaşan etkilere sahip olmasıdır. Kız öğrenciler genel saldırganlık ve sosyal medya bağımlılığı toplam puanlarında erkeklerden daha yüksek bulunurken, fiziksel saldırganlıkta erkeklerin puanları daha yüksektir. Bu bulgu, geleneksel cinsiyet ve saldırganlık literatürüyle kısmen farklılık göstermektedir.

Cinsiyet açısından farklılaşmalar incelendiğinde, literatürde erkeklerin daha saldırgan olduğu bulgular görülmele beraber (Elcık, 2021; Mansuroğlu, 2016; Özgür vd., 2011; Pala, 2020; Sağlam ve İkiz, 2017) cinsiyet açısından herhangi bir farklılaşma olmadığı çalışmalar da mevcuttur. Buna karşın çalışmada kız öğrenciler erkek öğrencilere kıyas-

la fiziksel saldırganlık alt boyutu hariç öfke, düşmanlık ve sözel saldırganlık alt boyutlarında daha saldırgan bulunmuştur. Yapılan boylamsal bir çalışma (Lin, Fabris, Longobardi & Mastrokoulou; 2025) sonuçları kadınların ilişkisel saldırganlık konusunda erkeklerden daha saldırgan olduğunu ortaya koymuştur. Ek olarak kadınların ilişkisel saldırganlık düzeyleri zaman içinde artan sosyal medya bağımlılığı ile ilişkili bulunmuştur. Bu bulgu, saldırganlık örüntülerinin cinsiyete göre farklılaşabileceğine işaret etmekte; kız öğrencilerin özellikle öfke, düşmanlık ve sözel saldırganlık boyutlarında daha yüksek puanlar sergilediğini göstermektedir. Kız öğrencilerde görülen sosyal medya bağımlılığı ve genel saldırganlık puanları, özellikle sosyal medya kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan ilişkisel ve duygusal zorlukların bir yansıması olabilir. Bu bulgular, saldırganlık türlerinin cinsiyet değişkenine göre değiştiğini ve müdahale programlarının cinsiyet duyarlı olacak şekilde düzenlenmesi veya tasarlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu örüntünün, kız ve erkek öğrencilerin sosyal medya kullanım biçimindeki farklılıklarla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Kız öğrencilerin sosyal medyayı sosyal etkileşim, aidiyet ve akran ilişkileri bağlamında daha yoğun kullanabildiği; bu durumun sosyal dışlanma, olumsuz geri bildirim veya çevrim-içi çatışmalar karşısında öfke ve düşmanlık gibi duygularla ilişkili olabileceği ifade edilmektedir (Lin vd., 2025). Bu bağlamda kız öğrencilerin özellikle öfke, düşmanlık ve sözel saldırganlık alt boyutlarında daha yüksek puanlar göstermesi dikkat çekicidir. Buna karşın erkek öğrencilerin fiziksel saldırganlık boyutunda daha yüksek puan alması, toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyalleşme süreçleriyle ilişkili olabilir (Elcik, 2021). Bu bulgular, sosyal medya kullanımı ve saldırganlık arasındaki ilişkinin cinsiyete göre farklı örüntüler gösterebileceğine işaret etmektedir.

Araştırmada, öğrenim görülen lokasyon (ilçe) değişkenine göre saldırganlık ve sosyal medya bağımlılığı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu, bölgesel farklılıkların ergenlerin saldırganlık ve sosyal medya bağımlılığı üzerinde belirleyici olmadığını göstermektedir. TÜİK'in (2024) verileri internet ve sosyal medyanın yaygınlığının coğrafi sınırları aştığını göstermektedir. Günümüz dünyasında farklı bölgelerde yaşayan hemen herkesin sosyal medyaya erişim imkanlarına sahip olması lokasyon değişkeninde anlamlı fark bulunmamasını açıklayabilir. Sosyal medya platformlara erişim ve kullanım alışkanlıklarının yaygınlaşması, ergen davranışlarının daha evrensel bir biçimde şekillendiğini düşündürmektedir. Sonuç olarak bu araştırma, sosyal medya bağımlılığı ile saldırganlık ilişkisini doğrudan ortaokul düzeyinde inceleyen sınırlı sayıda çalışmalardan biri olması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca sosyal medya bağımlılığının saldırganlığın farklı alt boyutlarıyla ilişkisini ayrı ayrı değerlendirmesi, mevcut literatürde genellikle genel saldırganlık puanı üzerinden yürütülen çalışmalara kıyasla daha ayrıntılı bir bakış açısı sunduğu düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu araştırmanın bulguları, sosyal medya bağımlılığı ile saldırganlık arasındaki ilişkinin 8. sınıf düzeyinde belirginleştiğine işaret etmektedir. Bu nedenle okul psikolojik danışmanları, sosyal medya kullanım alışkanlıklarını erken dönemde taramaya yönelik psiko eğitim programları düzenleyebilir. Söz konusu programların yalnızca kullanım süresini sınırlamaya değil, duygu düzenleme ve çatışma çözme becerilerini geliştirmeye odaklanması önerilmektedir.

Araştırmada kız öğrencilerin öfke, düşmanlık ve sözel saldırganlık alt boyutlarında erkeklere kıyasla daha yüksek puanlar aldığı bulunmuştur. Bu bulgu, müdahale programlarının cinsiyet duyarlı biçimde tasarlanması gerektiğine işaret etmektedir. Kız öğrencilere yönelik programlarda duygusal destek, ilişkisel çatışma yönetimi ve sosyal onay bağımlılığıyla başa çıkma stratejilerine; erkek öğrencilere yönelik programlarda ise öfke kontrolü ve fiziksel dürtü yönetimine yer verilmesi önerilmektedir.

Aileler, günlük ekran süresi takibi ve içerik denetiminin ötesinde, çocuklarının sosyal medyada ne aradığını anlamaya yönlendirilebilir. Okul-aile iş birliğiyle düzenlenecek bilgilendirme oturumlarında sosyal medya bağımlılığının duygusal ve davranışsal yansımaları somut göstergelerle aktarılabilir.

Politika Yapıcılara Yönelik Öneriler

Araştırma bulguları, sosyal medya bağımlılığı ile saldırganlık arasındaki ilişkinin incelenen dört ilçede benzer düzeyde seyrettiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, söz konusu riskin coğrafi ya da sosyoekonomik farklılıklardan bağımsız olarak yaygın bir örüntü sergilediğine işaret etmektedir. Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde ortaokul düzeyine yönelik, kanıta dayalı dijital okuryazarlık müfredatının ulusal ölçekte hayata geçirilmesi önerilebilir. Ayrıca okul rehberlik servislerinin sosyal medya bağımlılığını erken dönemde tarayabilecek standart araçlarla desteklenmesi değerlendirilebilir.

Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Bu araştırma kesitsel bir desen ile yürütülmüştür; dolayısıyla değişkenler arasındaki nedensel ilişkiler hakkında kesin çıkarımlarda bulunmak mümkün değildir. Sosyal medya bağımlılığının saldırganlığı mı yoksa saldırganlığın sosyal medya bağımlılığını mı yordadığını anlamak için boylamsal çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Düşmanlık alt boyutunun sosyal medya bağımlılığıyla en güçlü ilişkiyi göstermesi, ilerleyen çalışmalarda bilişsel saldırganlık bileşenlerinin aracı değişkenler (duygu düzenleme güçlüğü, sosyal dışlanma algısı, siber mağduriyet) aracılığıyla modellenmesini öncelikli bir araştırma sorusu olarak öne çıkarmaktadır. Son olarak, bu çalışmada kul-

lanılan öz bildirim ölçeklerinin sınırlılıklarını aşmak adına öğretmen ve ebeveyn değerlendirmelerini, nesnel ekran süresi verilerini ve davranış gözlemlerini birleştiren çok kaynaklı desenlerin kullanılması önerilmektedir.

Etik Komite Onayı: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan etik onay alınmıştır (Kabul Numarası: 2025/04-6, Tarih: 07.04.2026).

Çıkar Çatışması: Yazarların beyan edecek herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışmanın herhangi bir finansal destek almadığını beyan etmişlerdir.

Yazma Desteği için Yapay Zeka Kullanımı: Yazarlar tarafından yapay zeka destekli teknolojilerin kullanıldığına dair herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

Yazar Katkıları: Kavram – G.A.; Tasarım – G.A.; Denetim – G.A.; Veri Toplama ve/veya İşleme - B.K., Z.D.C.; Analiz ve/veya Yorumlama - G.A.; Literatür İnceleme – B.K., Z.D.C.; Yazım – G.A., B.K., Z.D.C.; Eleştirel İnceleme – G.A.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was obtained from İstanbul 29 May University Scientific Research and Publication Ethics (Acceptance Number: 2025/04-6, Date: 07.04.2026)

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study received no financial support.

Use of AI for Writing Assistance: No use of AI-assisted technologies was declared by the authors.

Author Contributions: Concept – G.A.; Design – G.A.; Supervision – G.A.; Data Collection and/or Processing - B.K., Z.D.C.; Analysis and/or Interpretation - G.A.; Literature Review – B.K., Z.D.C.; Writing – G.A., B.K., Z.D.C.; Critical Review – G.A.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

KAYNAKLAR

- Anadolu Ajansı. (2026). *Türkiye'de yılda ortalama 180 bin çocuk suça karışıyor*. <https://www.aa.com.tr/tr/dosya-haber/dosya-kucuk-yas-buyuk-suc/3817551> Accessed June 9, 2026.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall.
- Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The aggression questionnaire. *J Pers Soc Psychol*, 63(3), 452–459.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3rd ed.). SAGE.
- Elcik, S. (2021). *10-18 yaşları arasındaki bireylerin şiddet*

eğilimleri ile anne baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Unpublished master's thesis]. Yakın Doğu University.

- Evcin, S. (2010). *Bilgisayar oyunlarının ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin saldırganlık eğilimine etkisinin incelenmesi* [Unpublished master's thesis]. Maltepe University.
- Evli, M., Şimşek, N., Işıkgöz, M., & Öztürk, H. İ. (2023). Internet addiction, insomnia, and violence tendency in adolescents. *Int J Soc Psychiatry*, 69(2), 351–361.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N., & Hyun, H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). McGraw-Hill.
- Giannakopoulos, G., & Prassou, A. (2025). Mediating and moderating mechanisms in the relationship between social media use and adolescent aggression: A scoping review of quantitative evidence. *Eur J Investig Health Psychol Educ*, 15(6), 98.
- Kanasan, M. (2024). The virtual playground: Exploring action video games among adolescents. *Search J Media Commun Res*, 16(4), 89–103.
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Bus Horiz*, 53(1), 59–68.
- Kıran, Ö. (2011). *Şiddet içeren bilgisayar oyunlarının ortaöğretim gençliği üzerindeki etkileri (Samsun örneği)* [Unpublished master's thesis]. Ondokuz Mayıs University.
- Lim, J. A., Gwak, A. R., Park, S. M., Kwon, J. G., Lee, J. Y., Jung, H. Y., & Choi, J. S. (2015). Are adolescents with internet addiction prone to aggressive behavior? The mediating effect of clinical comorbidities on the predictability of aggression in adolescents with internet addiction. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*, 18(5), 260–267.
- Lin, S., Fabris, M. A., Longobardi, C., & Mastrokourou, S. (2025). The association between social media addiction and aggressive behaviors: A longitudinal and gender-specific analysis. *J Adolesc*, 97(3), 798–807.
- Livingstone, S., & Smith, P. K. (2014). Annual research review: Harms experienced by child users of online and mobile technologies: The nature, prevalence and management of sexual and aggressive risks in the digital age. *J Child Psychol Psychiatry* 55(6), 635–654.
- Madran, H. A. D. (2012). Buss-Perry saldırganlık ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turk Psikol Derg*, 24(2), 1–6.
- Mansuroğlu, S. (2016). *Ergenlerde internet bağımlılığı ve şiddete eğilim düzeylerinin belirlenmesi* [Unpublished master's thesis]. Mustafa Kemal University.
- Martínez-Ferrer, B., Moreno, D., & Musitu, G. (2018). Are adolescents engaged in the problematic use of social networking sites more involved in peer aggression

- and victimization? *Front Psychol*, 9, 801.
- Müezzın, E. (2017). Lise öğrencilerinde internet bağımlılığının yoksunluk, kontrol gücülüğü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon bağlamında incelenmesi. *SUJE*, 7(3), 541–551.
- Nesi, J., Choukas-Bradley, S., & Prinstein, M. J. (2018). Transformation of adolescent peer relations in the social media context: Part 1—A theoretical framework and application to dyadic peer relationships. *Clin Child Fam Psychol Rev*, 21(3), 267–294.
- Odabaşı, Y. (2010). Tüketicilikte dönüşümler. In F. Odabaşı (Ed.), *Bilgi ve iletişim teknolojileri ışığında dönüşümler* (pp. 103–118). Nobel Yayıncılık.
- Özgenel, M., Canpolat, Ö., & Ekşi, H. (2019). Ergenler için sosyal medya bağımlılığı ölçeği (ESMBÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Addicta: Turk J Addict*, 6(3), 631–664.
- Özgür, G., Yörükoğlu, G., & Baysan Arabacı, L. (2011). Lise öğrencilerinin şiddet algıları, şiddet eğilim düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Psikiyatr hemşire Derg*, 2(2), 53–60.
- Pala, Z. (2020). *Ergenlerde şiddet eğilimi ile akademik kendini engelleme arasındaki ilişkinin incelenmesi [Unpublished master's thesis]*. İstanbul Sabahattin Zaim University.
- Sağlam, A., & İkiz, F. E. (2017). Ortaokul öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile okula bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 16(3), 1235–1246.
- Sağlam, H. (2011). *Bilgisayar oyunlarının ergen öğrencilerin sosyalleşme süreci ve şiddet eğilimleri üzerindeki etkileri [Unpublished master's thesis]*. Sakarya University.
- Solak, M. Ş. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu tutumları ile saldırganlık ve yalnızlık eğilimleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi [Unpublished master's thesis]*. Marmara University.
- Tatlıoğlu, S. S. (2021). Öğrenmeye sosyal-bilişsel bir bakış: Albert Bandura. *Sosyoloji Notları*, 5(1), 15–30.
- Teng, Z., Nie, Q., Zhu, Z., & Guo, C. (2020). Violent video game exposure and (cyber) bullying perpetration among Chinese youth: The moderating role of trait aggression and moral identity. *Comput Hum Behav*, 104, 106193.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). *Hanehalkı bilişim teknolojileri (BT) kullanım araştırması*. <https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/53492> Accessed June 9, 2026.
- Wakefield, L. T., & Wakefield, R. L. (2018). Anxiety and ephemeral social media use in negative eWOM creation. *J Interact Mark*, 41(1), 44–59.
- Yaman, F., Çubukcu, A., Küçükali, M., & Yurdakul, I. K. (2020). Ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve dijital oyun oynama durumları. *SUJEF*, 20(2), 160–174.
- Zhang, Y., Hou, Z., Wu, S., Li, X., Hao, M., & Wu, X. (2022). The relationship between internet addiction and aggressive behavior among adolescents during the COVID-19 pandemic: Anxiety as a mediator. *Acta Psychol*, 227, 103612.

Extended Summary

An Investigation of the Relationship Between Social Media Addiction and Aggression Among 8th-Grade Middle School Students

PURPOSE

The primary purpose of this study is to investigate the relationship between social media addiction and aggressive behaviors among eighth-grade middle school students. While the rapid advancement of technology has transformed social interactions and increased internet accessibility, it has also introduced potential psychological risks for adolescents, such as anxiety and reinforced aggressive attitudes. Grounded in Bandura's Social Learning Theory, this research posits that exposure to negative content and violent elements on social media can influence adolescents' aggressive tendencies through indirect learning, observation, and imitation. The current literature on this topic predominantly focuses on high school and university students; therefore, this study aims to fill a critical gap by specifically focusing on the middle school period. By doing so, the study seeks to understand how the anonymity, rapid interaction, and exposure to negative content on digital platforms potentially reinforce aggressive behaviors during a critical developmental stage, ultimately providing guidance for families, educators, and policymakers.

METHOD

This study employed a quantitative research design utilizing a correlational survey model to describe the existing situation without intervention and to determine the magnitude and direction of relationships between variables. The target population consisted of eighth-grade students attending public middle schools during the 2024-2025 academic year. A total of 774 students from four different districts of Istanbul (Sancaktepe, Sultanbeyli, Üsküdar, and Beykoz) voluntarily participated in the research with parental consent. The participant group consisted of 375 female and 399 male students.

Data were collected using three instruments: a demographic information form, the Social Media Addiction Scale for Adolescents developed by Özgenel, Canpolat, and

Ekşi (2019), and the Buss-Perry Aggression Questionnaire adapted into Turkish by Madran (2012). The Buss-Perry scale is designed to measure physical aggression, verbal aggression, anger, and hostility. Data analysis was conducted using the SPSS software program. Following the confirmation of normal distribution using skewness and kurtosis values, parametric tests including descriptive statistics, independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Pearson correlation analysis were utilized.

RESULTS

The Pearson correlation analysis revealed a positive, moderate, and statistically significant relationship between the students' social media addiction levels and their general aggression levels ($r = 0.42$, $p < 0.001$). Furthermore, social media addiction demonstrated positive and statistically significant relationships with all sub-dimensions of aggression. The strongest correlations were observed in the hostility ($r = 0.36$) and physical aggression ($r = 0.34$) sub-dimensions, followed by anger ($r = 0.32$) and verbal aggression ($r = 0.2$). Additionally, a positive and significant relationship was found between daily social media usage duration and both social media addiction ($r = 0.53$) and overall aggression ($r = 0.38$).

In terms of the gender variable, independent samples t-test results indicated significant differences. Male students scored significantly higher only in the physical aggression sub-dimension. Conversely, female students exhibited significantly higher scores in social media addiction, general aggression, and the anger, hostility, and verbal aggression sub-dimensions. Finally, one-way ANOVA results demonstrated that there were no statistically significant differences in the students' social media addiction or general aggression scores based on their school location across the four studied districts.

DISCUSSION

The findings of this study provide crucial insights into the effects of digital platforms on adolescent behavior, aligning with the theoretical framework of Social Learning Theory. The positive relationship observed between social media addiction and aggression is consistent with previous national and international literature, which indicates that

excessive internet use can predict aggressive tendencies. The strong correlation between social media addiction and both hostility and physical aggression suggests that digital addiction may be associated with the cognitive and emotional components of aggression, rather than just the behavioral ones. Furthermore, the findings confirm that as daily social media usage time increases, higher social media usage duration was positively associated with both addiction and aggression levels.

A particularly notable finding is the differentiation of aggression types by gender. While traditional literature often portrays males as generally more aggressive, this study found females to have higher general aggression and social media addiction scores, primarily driven by emotional and relational components like anger and hostility. This aligns with recent longitudinal studies suggesting that female students demonstrated higher scores in anger, hostility, and verbal aggression. Lastly, the lack of significant geographical differences implies that the widespread accessibility of the internet has generalized adolescent digital habits and their subsequent behavioral impacts regardless of specific districts.

CONCLUSION

In conclusion, the findings suggest that social media addiction and daily social media usage duration are positively associated with aggression levels among eighth-grade adolescents. The results indicate that social media addiction may be related to physical, verbal, and emotional dimensions of aggression. Additionally, gender-based differences were observed in certain aggression subdimensions and social media addiction scores.

Based on these conclusions, it is highly recommended to implement targeted, gender-sensitive intervention programs in schools to promote healthy social media and emotion regulation. Collaborative efforts involving educators and families are essential to monitor screen time and mitigate the potential negative behavioral consequences of digital exposure. Future studies should employ longitudinal designs and incorporate multi-source data to further explore the mediating factors, such as cyberbullying, depression, and anxiety, underlying this relationship.